

UDK: 37.091.3

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14635251>

**BO‘LAJAK PEDAGOGLARNI O‘QUVCHILARDA
HAYOTIY KO‘NIKMALARNI SHAKLLANTIRISHDA ZAMONAVIY
YONDASHUVLARNING AHAMIYATI**

**ЗНАЧЕНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ПОДХОДОВ В ФОРМИРОВАНИИ
ЖИЗНЕННЫХ НАВЫКОВ У УЧАЩИХСЯ БУДУЩИМИ ПЕДАГОГАМИ**

**THE IMPORTANCE OF MODERN APPROACHES IN DEVELOPING
LIFE SKILLS IN STUDENTS BY FUTURE EDUCATORS**

Tuychiyeva Inoyatxon Ibragimovna

*Farg'ona davlat universiteti "Pedagogika" kafedrasini mudiri,
pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor*

E-mail: ii.tuychiyeva@pf.fdu.uz

ORCID: 0000-0001-6822-8595

Аннотасија.

Ushbu maqolada bugungi kunda zamonaviy jamiyatda bo'lajak pedagoglarning asosiy vazifalaridan biri o'z kasbiy kompetentligi va intellektual salohiyatining yuqoriligi, sadoqatliligi, g'oyaviy e'tiqodliligi, o'z kasbini sevishidir. Bu pedagoglarni boshqa kasb egalaridan ajratib turadi. Ta'lim sifatini va samaradorligini takomillashtirish, ularning fanlar bo'yicha amaliy ko'nikmalarini shakllantirish bo'yicha ko'plab dasturlar ustuvor vazifalar to'g'risidagi fikr mulohazalar bayon qilingan.

Kalit so'z va iboralar: *bo'lajak pedagoglar, yangi taraqqiyot, zamonaviy dunyoqarash, ilmiy-nazariy qarashlar, uzluksiz ta'lim, individual sifatlar, barkamol inson, ta'lim standartlari, fuqarolik jamiyatini, ilmiy-metodik.*

Аннотация.

В данной статье одной из основных задач будущих педагогов в современном обществе сегодня является высокая профессиональная компетентность и интеллектуальный потенциал, лояльность, идейная убежденность и любовь к своей профессии. Это отличает педагогов от других профессий. Было высказано множество программ по повышению качества и эффективности образования, формированию практических навыков по предметам, мнения по приоритетным задачам.

Ключевые слова и фразы: *будущие педагоги, новые разработки, современное мировоззрение, научно-теоретические взгляды, непрерывное образование, индивидуальные качества, всесторонне развитая личность, образовательные стандарты, гражданское общество, научно-методология.*

Abstract.

In this article, one of the main tasks of future pedagogues in modern society today is high professional competence and intellectual potential, loyalty, ideological conviction, and love for their profession. This distinguishes educators from other professions. Many programs on improving the quality and efficiency of education, forming their practical skills in subjects, and opinions on the priority tasks were expressed.

Key words and phrases: *future pedagogues, new development, modern outlook, scientific-theoretical views, continuous education, individual qualities, well-rounded person, educational standards, civil society, scientific-methodology.*

KIRISH

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 27-fevraldagi "Pedagogik ta'lim sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4623-son Qarorida pedagogik ta'lim sohasini yanada takomillashtirish, zamonaviy bilim va pedagogik texnologiyalarni qo'llash ko'nikmalariga ega, mamlakatimizni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda munosib hissa qo'shuvchi yuqori malakali mutaxassislar tayyorlash uchun professional pedagog kadrlar yetkazib berish, sohaga ilg'or ta'lim texnologiyalarini joriy qilish kerakligi asosiy maqsad ekanligi qayd etilgan. [5; 25–26-b.]

Bugungi kunda bo'lajak pedagoglarning asosiy vazifalaridan biri o'z kasbiy kompetentligi va intellektual salohiyatining yuqoriligi, sadoqatliligi, g'oyaviy e'tiqodliligi, o'z kasbini sevishidir. Bu pedagoglarni boshqa kasb egalaridan ajratib turadi. Ta'lim sifatini va samaradorligini takomillashtirish bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Prezidentining bir qator qarorlari va farmonlari qabul qilinib, ta'lim mazmunini, ta'lim tizimini modernizatsiyalashda axborot texnologiyalari yutuqlaridan keng foydalanish zaruriyati tug'ilmoqda. Talaba-yoshlarni zamon talablari asosida tarbiyalash va ularga jamiyat taraqqiyoti bilan bir qatorda shakllanib borayotgan fanlar asosida nazariy va amaliy bilim berish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Bu esa o'qituvchilar zimmasiga ulkan mas'uliyat yuklaydi. Bugungi kundagi o'qituvchi o'zi dars beradigan fanning mohir ustasi, bilimdoni, ta'lim-tarbiya jarayonidagi har qanday muammoning yechimini topa oladigan, o'z ustida doimo ijodiy ishlab, yangiliklar

yarata oladigan, o'quvchilar qalbiga yo'l topa oladigan, bir so'z bilan aytganda zamon talabiga javob bera oladigan mutaxassis bo'lishi lozim.

Bu borada bo'lajak pedagoglarni o'quvchilarda hayotiy ko'nikmalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan ta'lim muhitini shakllantirishning pedagogik tizimini takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. [2; 15–16-b.] Xorijiy pedagogik tajribalar asosida yosh o'qituvchilar mahoratining shakllanishi o'qituvchi shaxsining yo'nalishlari-o'quvchiga munosabati, ta'lim jarayoniga, ta'limning mazmuni va mohiyatiga munosabat, ta'lim va tarbiyaning jamiyat hayotidagi o'rnini tushunish, ta'lim va tarbiyada mavjud imkoniyatlardan foydalanish muhim ro'l o'ynaydi. Shuning uchun bugungi kunda biz o'qituvchi kompetentligi haqidagi fikrlarni takror va takror tilga olmoqdamiz. Barcha pedagogik va psixologik adabiyotlarda "kompetentlik" so'zining izohli ma'nosi berilib, ingliz tilidan olingan "competence" - tushungan, qobiliyatli ma'nosini anglatadi. Mazmunan esa, "faoliyatda nazariy bilimlardan samarali foydalanish, yuqori darajada kasbiy malaka, mahorat va iqtidorni namoyon eta olish" degan tushunchani anglatadi. [2; 28–29-b.]

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Hozirgi kunda respublikamizda ro'y berayotgan islohotlar bevosita innovatsion ta'lim tizimi bilan bog'liqdir. Yangi invitsitsiyalar asosida tajriba almashish bugungi kundagi muhim amaliy ko'nikma. Bu orqali pedagog o'qituvchi modellini shakllantirish yuzaga keladi. O'qituvchi o'zidagi yetarli va zamonaviy bilimlar asosida yangi avlod tarbiyalashni boshlandi. Ta'lim yo'nalishi bo'yicha bo'lajak o'qituvchilarni tayyorgarlik darajasiga qo'yiladigan umumiy talablar quyidagilar: dunyoqarash va ijtimoiy jarayonlar bilan bog'liq tizimli bilimlarga ega bo'lishi; gumanitar va tabiiy ilmiy fanlar asoslarini, joriy davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi, ijtimoiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qila olish; Vatan tarixini bilishi, madaniy, milliy va umuminsoniy qadriyatlar masalalari yuzasidan o'z fikrini bayon qila olishi va ilmiy asoslay bilishi, milliy istiqlol g'oyasiga asoslangan faol hayotiy nuqtai nazarga ega bo'lish; tabiat va jamiyatda kechayotgan jarayon va hodisalar haqida yaxlit tasavvurga ega bo'lishi; insonning boshqa insonga, jamiyatga va atrof-muhitga munosabatini belgilovchi huquqiy hamda ma'naviy, madaniy mezonlarni bilishi, kasb faoliyatida ularni hisobga ola bilish; axborot yig'ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini bilishi, o'z kasb faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olish; yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o'z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qilaolish; sog'lom turmush tarzi va unga amal qilish zaruriyati to'g'risida ilmiy tassavvur hamda e'tiqodga, o'zini jismoniy chiniqtirish o'quv va ko'nikmalariga ega bo'lishi lozim. [6; 4–6-b.]

Yaxshi natijalar ko'rsatish uchun hech bo'lmaganda o'qituvchi ikki maqsadga ega bo'lish kerak: Birinchisi, o'qituvchilar va ular ishlaydigan va foydalanadigan materiallarni tayyorlashdir:

- 1.O'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini tashxis etish.
- 2.Ta'lim va tarbiya jarayonining mohiyati.
- 3.Ta'lim va tarbiyaning asosiy funktsiyasi.
- 4.Didaktika va tarbiya jarayonining asosiy kategoriyalari.
- 5.Ta'lim-tarbiya jarayonida o'qituvchi va talabaning hamkorligi.

Pedagogik mahorat fanining predmeti, maqsadi va vazifalari, pedagogik mahorat haqida umumiy ma'lumot, bilim, ko'nikma va malakalarni puxta egallab olishga imkon yaratib beradi.

Xorij olimlarimizdan, bo'lajak pedagoglarning nafaqat tayyor ilmiy xulosalarni anglash, tushunish va eslab qolish, balki dalillar mantig'iga, o'qituvchi fikrlarining harakatiga amal qilish imkoniyatiga ega.

T.V.Kudryavsev mashg'ulotlarda muammoli vaziyatning uchta belgisini beradi:

1) Shunday bo'lishi kerakki, uning qarorini talabalarning shaxsiy bilim faoliyati boshqarishi mumkin.

2) Muammoli vaziyat tufayli kelib chiqadigan savollar o'quvchilarga tegishli bo'lishi kerak.

Muammoli vaziyat xususiyatini o'z ichiga olishi kerak. Ushbu qoidani ochar ekan, T.Kudryavsev "asosiy muammoning yechimi bir-biridan kelib chiqadigan bo'ysunuvchi muammolarni hal qilish fonida va hodisalar va jarayonlar o'rtasidagi bog'liqlikni ko'rsatishi kerak" deb ta'kidlaydi.

A.Matyushkin dialogik tamoyilni muammoli o'qitishning yana bir muhim prinsipi sifatida ta'kidlaydi va ta'kidlashicha, muloqotda fikrlash jarayonlari "aloqa kemalari" tamoyiliga muvofiq amalga oshirilmaydi va o'quv jarayonining o'zi bu holda samarali generativ jarayondir deb kursatadi. Dialog, o'quv usuli sifatida, o'quv jarayoni sub'yektlari munosabatlarining eng maqbul shakli sifatida juda qadimdan ma'lum bo'lgan.

Ta'lim jarayonida o'quvchilarni hayotga tarbiyalash bugunning kunning dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi. Buning uchun, albatta, har bir pedagog o'quv jarayonini amaliy hayot bilan bog'lagan holda to'g'ri tashkil etishi zarur. Ta'limda nazariyani amaliyot bilan bog'lash prinsipi bu jarayoni yanada osonlashtiradi. O'quvchilarda onglilik va faollikni yuzaga keltirish, ularni o'z-o'zini baholashiga imkon yaratish hamda badiiy adabiyot na'munalarining asl mohiyatini o'quvchiga yetkazib berish ta'lim oluvchida hayot haqidagi ko'nikmalarni shakllantirishga yordam beradi. [5; 25–26-b.]

NATIJALAR VA MUHOKAMALAR

Shuning uchun bugungi kunda biz o'qituvchi kompetentligi haqidagi fikrlarni takror va takror tilga olmoqdamiz. Barcha pedagogik va psixologik adabiyotlarda "kompetentlik" so'zining izohli ma'nosi berilib, ingliz tilidan olingan "competence" – tushungan, qobiliyatli ma'nosini anglatadi. Mazmunan esa "faoliyatda nazariy bilimlardan samarali foydalanish, yuqori darajada kasbiy malaka, mahorat va iqtidorni namoyon eta olish" degan tushunchani anglatadi. Hozirgi kunda respublikamizda ro'y berayotgan islohatlar bevosita innovatsion ta'lim tizimi bilan bog'liqdir.

Bo'lajak pedagoglarda kreativ fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirishda ko'rsatmali metod va usullardan foydalanadi. Bu o'rinda savollardan foydalanish faqat qisqa muddatda yordam berishi mumkin, ammo, bo'lajak pedagoglarda interfaollik va kirishimlilikni rivojlantirmaydi. Patti Drapeau o'z asarida bir qator bo'lajak pedagoglarda interfaollik va kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali bo'lgan yo'l va metodlarni keltirib o'tadi. Xususan:

- Veb-saytlar bilan ishlash; - vizuallashtirish;
- barcha nuqtai nazarlarni inobatga olish;
- muhim g'oyalarni turli vaziyatlarda va o'rinli qo'llash (g'oyani boshqa sharoitga ko'chirish – transformatsiya);
- ramziylashtirish kabi yo'llar;
- "Aqliy hujum";
- "Keys-stadi" kabi metodlar.

Mazkur yo'l bo'lajak pedagoglarni muammoni echish va innovatsion g'oyalarni ilgari surish jarayonida kreativ, ijodiy fikrlashga urg'u beradi. Mazkur jarayonlarda kreativ metod va usullar faol qo'llanilmasa-da, kreativ fikrlash yuz beradi. Masalan: "Yurak va qon aylanishi tizimi o'rtasidagi bog'liqlikni topish" (Isaksen & Treffinger, 1985). Topshiriqni bajarar ekan, bo'lajak pedagoglar odamning qon aylanishi tizimi bilan bog'liq turli muammolarni tahlil qiladi. Natijada ushbu jarayonda ko'p tomonlama fikrlash, mushohada yuritish ro'y beradi.

2019-yil 23-avgustda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev respublikamiz xalq ta'limi xodimlari bilan qilgan muloqotida "...bugungi ustoz shogirdlarini o'z orqasidan ergashtira olishi lozim, agar ergashtira olmasa u ustoz emas," degan fikrlarni ta'kidlab o'tdilar.

Demak, bugungi ustoz o'z shogirdlari oldida tashabbuskor, tashkilotchilik qobiliyatiga ega bo'lib, har doim tetik, g'ayratli, o'z kuchi va imkoniyatlariga ishongan bo'lishi lozim. Kasbiy faoliyatga (kompetent) ega bo'lish uchun esa quyidagilarga e'tibor berishi lozim:

- a) kasbiy faoliyatga ijodiy yondashish;
- b) yangidan-yangi g'oyalarni yaratishda faollik ko'rsatish;

c) hamkorlik bilan pedagogik yutuqlar xususida fikr almashish, ilg'or pedagogik tajribalarni o'rganish.

O'qituvchilik kasbi juda katta ruhiy va jismoniy kuch talab etadi, shuning uchun o'qituvchining salomatligiga ham muhim talablar qo'yiladi. O'qituvchining ovoz paychalari yaxshi rivojlangan, ko'rish qobiliyati yaxshi bo'lishi, uzoq vaqt tik tura olishi va o'quvchilar bilan chiroyli muloqatga kira olishi lozim. Buyuk mutafakkir Abu Ali Ibn Sino "Tib qonunlari" asarida ham o'qituvchining nutq gigiyenasiga doir maslahatlar bergan: "Uzoq muddat davomida qattiq tovush bilan baqirish ko'p miqdorda havoni tashqariga chiqarishni talab qiladi. Bularning har ikkisi ham xavflidir". Jamiyatda ro'y berayotgan barcha islohotlar, ta'limning yangi bosqichlarga ko'tarilishi, ilm-fan texnikasining jadal rivojlanishi, eng asosiysi yurtimizda ijod va Prezident maktablarining tashkil etilishi ham ta'lim tizimidagi innovatsiyalar hisoblanadi. Shuningdek, bugungi pedagog nafaqat ta'lim beruvchi, balki shu bilan bir qatorda tarbiyachi hamdir.

Bugungi kunda ta'lim mazmunida modernizatsiya ishlari, ya'ni DTS da, o'quv rejasida va fan dasturlarida ham islohatlar olib borilmoqda. Bugungi zamon o'qituvchisi yuqoridagi islohatlarni ham hisobga olishi zarur. Pedagogning kreativligi haqida fikr yuritganda biz standart va nostandart ta'lim shaklida ham fikr yuritmoqdamiz. Standart – bu ta'lim mazmuniga mos shakldir, bunda o'qituvchi subyekt, o'quvchi, tinglovchi obyekt sifatida faoliyat olib boradi. Nostandart ta'lim shaklida o'qituvchi ham o'quvchi, tinglovchi ham subyekt sifatida faoliyat olib boradi, o'qituvchi ta'lim jarayonida mustaqil qarorlar chiqarishi mumkin bo'ladi. O'qituvchining kompetentligida kasbiy bilim va madaniyat tushunchalarini to'g'ri tahlil qilishi lozim. Kasbiy bilim – bu o'qituvchinig o'z sohasini mukammal bilishi bo'lsa, madaniyat tushunchasida uning nutq madaniyati, estetik va boshqa tomonlari namoyon bo'ladi. Kreativlik qobiliyatiga ega mutaxassis o'z bilimini izchil boyitib borishi, yangilikka intiluvchan mahorat egasi bo'lishi lozim. Bu esa o'z navbatida o'qituvchi kompetentligini ta'minlaydi. Ta'lim tizimini boshqarish orqali har yili ta'lim muassasalarida yuqori samaradorlikka erishish maqsadida yangi o'quv dasturlari, darsliklar, uslubiy qo'llanmalar, zamonaviy axborot vositalari yordamida video darsliklar, multimedialar ishlab chiqarilmoqda.

O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy siyosatida milliy o'zlikni anglash, milliy va umumbashariy qadriyatlarni o'zlashtirish orqali shaxs bilan jamiyat o'rtasida uyg'unlikni vujudga keltirish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu borada mamlakatimizda yoshlar, o'quvchilarning qobiliyatlari, iste'dodlari, ichki imkoniyatlari o'ziga xos individual-psixologik xususiyatlarini tadqiq etish uchun barcha imkoniyatlar mavjud. Kishi dunyoga kelgandan so'ng, avvalo, uning ota-onasi, farzandini unib-o'sishini, kamol topishini istaydi. Kelajakda esa o'z imkoniyatlaridan kelib chiqib shu yurtning biror koriga nafi tegadigan barkamol avlod sifatida ulg'ayadi.

Hozirgi vaqtga kelib dunyo aholisining soni yildan- yilga ortib bormoqda. Tugʻilgan bolalarning aksariyatida esa turli xil nuqsonlar kuzatilmoqda. Ushbu holatlarning kelib chiqishiga sabab boʻlgan bir qancha omillar mavjud. Jumladan, ekologik holatning yomonlashuvi, turmush qurishda yoʻl qoʻyilgan xatolar va sogʻlom turmush tarziga amal qilmaslik natijasida yuzaga kelmoqda. Lekin hozirgi vaqtga kelib davlatimiz tomonidan yaratilgan imkoniyatlar ushbu turdagi shaxslarga ham keng yoʻl ochdi. Maxsus maktablar hamda inklyuziv taʼlimning toʻgʻri yoʻlga qoʻyilganligi, ularga taʼlim-tarbiya berish jarayoni davlat standartlariga javob bera oladigan darajada shakllanib bormoqda. Taʼlim jarayonida oʻquvchilarni hayotga tarbiyalash bugunning kunning dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi. Buning uchun, albatta, har bir pedagog oʻquv jarayonini amaliy hayot bilan bogʻlagan holda toʻgʻri tashkil etishi zarur. Taʼlimda nazariyani amaliyot bilan bogʻlash prinsipi bu jarayoni yanada osonlashtiradi. Oʻquvchilarda onglilik va faollikni yuzaga keltirish, ularni oʻz-oʻzini baholashiga imkon yaratish hamda badiiy adabiyot naʼmunalarining asl mohiyatini oʻquvchiga yetkazib berish taʼlim oluvchida hayot haqidagi koʻnikmalarni shakllantirishga yordam beradi. Oʻqituvchilarni tashvishga solayotgan muammolardan biri – oʻquvchida qanday qilib bilim olishga boʻlgan doimiy qiziqishni rivojlantirish va ularning mustaqil izlanishiga boʻlgan ehtiyoj, boshqacha qilib aytganda, oʻquv jarayonida bilish faoliyatini qanday faollashtirish kerakligi. Maktab taʼlimining davlat, jamiyat va oila oldiga qoʻygan maqsadlari, maʼlum bir bilim va koʻnikmalarni toʻplashdan tashqari, oʻquvchining salohiyatini ochib berish va rivojlantirish, uni amalga oshirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratishdir. Oʻquvchilarda amaliy faoliyat tajribasini tarkib toptirish, tayanch kompetensiyalarni shakllantirish, ijtimoiy hayotga samarali tayyorlash jarayonlarini tashkil etish orqali oʻquvchilarni hayotga tayyorlashga katta eʼtibor qaratmoq lozim. [3; 45–48-b.]

Yaxshi natijalar koʻrsatish uchun hech boʻlmaganda oʻqituvchi ikki maqsadga ega boʻlish kerak: Birinchisi, oʻqituvchilar va ular ishlaydigan va foydalanadigan materiallarni tayyorlashdir.

- 1.Oʻquvchilarning bilim, koʻnikma va malakalarini tashxis etish.
- 2.Taʼlim va tarbiya jarayonining mohiyati.
- 3.Taʼlim va tarbiyaning asosiy funktsiyasi.
4. Didaktika va tarbiya jarayoning asosiy kategoriyalari.
- 5.Taʼlim-tarbiya jarayonida oʻqituvchi va talabaning hamkorligi. [8; 7–8-b.]

Pedagogik mahorat fanining predmeti, maqsadi va vazifalari, pedagogik mahorat haqida umumiy maʼlumot, bilim, koʻnikma va malakalarni puxta egallab olishga imkon yaratib beradi. Shuningdek, maktab amaliyotida va pedagogik fikr tarixida oʻqituvchining mahorati masalalari, pedagogika qobiliyat, oʻqituvchining kommunikativ qobiliyati, muloqot madaniyati va oʻquvchining psixologik faoliyati, pedagogik texnika va uni shakllantirish usullari, darsda va tarbiya jarayonida oʻqituvchi

mahorati, o'qituvchi mehnatini tashkil etishning ilmiy asoslari, pedagogik tajriba orttirishi, tadqiqot metodlari; hozirgi Ta'lim muassasalarida ilg'or pedagogik g'oyalar, tajriabalarining taraqqiyoti va uni hayotga tatbiq etish yo'llari, pedagogik mahorat taraqqiyoti tarixi, mustaqil malaka oshirish va o'z-o'zini nazorat qilish o'quv- tarbiya jarayonida pedagogik muloqot mahorati, pedagogik tajriba va uni tatbiq etish, o'qituvchi faoliyatida sharqona muomala madaniyati asoslarini o'rganish, tahlil etish to'g'risida Boshlang'ich ma'lumotlar berishni nazarda tutadi. Pedagogik mahorat fani yuksak darajadagi pedagogik faoliyatning taraqqiy etishini, pedagogik texnikani egallashini, shuningdek, pedagogik shaxsi uning tajribasi, fuqaro'lik va kasbiy mavqeini o'rgatadi. "Pedagogik mahorat" fani "Pedagogika nazariyasi va tarixi", "Yosh pedagogikasi va psixologiyasi", "Tarbiyaviy ishlar metodikasi", "Pedagogik texnologiya"lar bilan birgalikda bilim va malakalar tizimini yaratadi. Pedagogik mahorat fanining maqsadi bo'lajak o'qituvchiga hozirgi zamon pedagogika sohasidagi dolzarb muammolarni, o'qituvchi shaxsi va kasbi haqidagi bilim va malakalarni hamda har bir tarixiy bosqichda ta'lim-tarbiya tizimi, ijtimoiy-pedagogik fikrlar, ta'lim-tarbiya mazmuniga ijodiy munosabatda bo'lishini o'rgatadi. Pedagogik mahorat fanining predmeti – "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun talablaridan kelib chiqib, o'z sohasini mukammal egallagan, bilimdon, axloqan pok, ma'nan etuk, jismonan sog'lom bo'lgan pedagoglarni tarbiyalashdir [8; 7–8-b.].

XULOSA

Xulosa qilib aytganda maktab o'quvchilarida hayotiy ko'nikmalarni rivojlantirish va hayotiy maqsadlarni belgilashning asosiy yo'nalishlaridan biri bu bo'lajak pedagoglarni o'quvchilarda hayotiy ko'nikmalarni shakllantirishdir. Demak, bo'lajak pedagoglarni o'quvchilarda avvalo o'zining mustaqil fikriga ega bo'lishi, o'z-o'zini boshqara olishi ham juda muhim sanaladi. Ularda hayotiy ko'nikmalarni shakllantirish uchun kasb hunarga o'rgatish, mehnatkash, sabr toqatli, qat'iyatli va tirishqoq qilib tarbiyalash o'quvchilarda hayotiy maqsadlarini belgilashda ancha qo'l keladi. Shu bilan bir qatorda mustaqil shug'ullanishlari uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalana olish qobiliyati ham rivojlangan bo'lishi kerak. Ko'proq badiiy adabiyotlar mutolaa qilishi asosiy mezonlardan sanaladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Xodjayev B.X. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Darslik – T.: SANO-STANDART, 2017.
2. Umumiy pedagogika. 1-qism: darslik / O.Musurnonova [va boshq.]. Toshkent: Yoshlar nashriyot uyi, 2020. – 376 b.

3. Ro‘ziyeva D.I., Tolipov O.Q. Pedagogik texnologiyalar va pedagogic mahorat. - T.: INNOVATSIYA-ZIYO, 2019.
4. “O‘zbekistonni rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida” O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil, 7-fevraldagi PF-4947-son Farmoni. O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami, 2017.
6. Tuychieva, I., Aripov, S., Madaminova, D., & Mustaev, R. (2023, June). Language and computer in the development of communicative competence of school children. In AIP Conference Proceedings (Vol. 2789, No. 1). AIP Publishing.
7. Raximovna, S.A. (2022). Development of Gender Culture. Academic Journal of Digital Economics and Stability, 16, 88-92.
8. Tuychieva, I., Aripov, S., Madaminova, D., & Mustaev, R. (2021). THE PEDAGOGICAL SYSTEM OF PREPARING BOYS FOR FAMILY RELATIONSHIPS IN GENERAL SECONDARY SCHOOLS. 湖南大学学报 (自然科学版), 48(8).